

BALTIJAS VALSTU STIPENDIJA SIEVIETĒM ZINĀTNĒ 2025

PH.D. MONTA BRĪVĪBA

“Mana pētniecība primāri vērsta uz genomiku un precīzijas medicīnu, īpaši Latvijas populācijas genoma izpēti un genoma datu integrēšanu veselības aprūpē. Esmu aktīvi iesaistīta Latvijas genoma references izstrādē un Eiropas 1+ Miljons Genomu iniciatīvā, kas veido pamatu precīzākai genoma datu interpretācijai gan pētniecībā, gan klīniskajā praksē.

Paralēli esmu veikusi un līdzdarbojusies plašos omikas pētījumus par 2. tipa cukura diabētu, izmantojot genoma, transkriptoma un mikrobioma datus, lai noteiktu ārstēšanas efektivitāti un komplikāciju riskus ietekmējošos faktorus. Šo pētījumu rezultāti ir snieguši būtisku fundamentālu informāciju par slimību patogēnēzi un devuši iespēju cieši sadarboties ar vadošajiem pētniecības centriem Eiropā.

Kopš 2019. gada esmu arī iesaistīta Latvijas Pediātriskās onkoloģijas iniciatīvas aktivitātēs, izveidojot bērnu ļaundabīgo audzēju pacientu kohortu nacionālajā biobankā un attīstot bērnu audzēju genoma analīzes pieejas. Šis darbs turpinās ciešā sadarbībā ar Sv. Jūdas Bērnu slimnīcas pētniekiem Memfisā (ASV), kur pilnveidoju zināšanas par bērnu audzēju datu analīzi un interpretāciju.

Mani motivē pārliecība, ka genoma datu integrēšana veselības aprūpē var būtiski uzlabot diagnostiku un ārstēšanas iznākumus gan 2. tipa cukura diabēta un paaugstināta holesterīna līmeņa gadījumos, gan tādās komplikētās slimībās kā ļaundabīgie audzēji. Katrs solis šī mērķa virzienā sniedz lielu gandarījumu un iedrošina realizēt nākamās idejas.

Lielāko daļu sava brīvā laika pavadu kopā ar savu trīsgadīgo meitiņu — ar prieku kopā apmeklējam dažādas attīstošas nodarbības. Ikdienā man līdzās ir divi enerģiski Džeka Rasela terjeri, kuru apmācīšana ir gan izaicinājums, gan patīkama ikdienas aktivitāte. Esmu fiziski aktīva — īpaši aizraujos ar skriešanu un iesaistos publiskos skriešanas pasākumos, lielākoties kopā ar meitiņu. Man ļoti tuvas ir arī latviešu tautiskās dejas, un pēc nelielas pauzes esmu atgriezusies tautisko deju kolektīvā.

Mani iedvesmas avoti ir cieši saistīti ar pašas zinātnes nepārtrauktību — iedvesmo mūsu pašu, kā arī citu zinātnieku atklājumus un genoma pētījumu rezultātu pielietojuma potenciāls. Katrs solis šajā procesā man ir iedvesma un atgādinājums, ka arī mūsu šodienas darbs var kļūt par pamatu nākotnes atklājumiem. Jaunajām zinātniecēm novēlu būt mērķtiecīgām savās izvēlēs un darbos, pat šķietami niecīgos — jo es ticu, ka tieši tie ilgtermiņā noved pie lieliem sasniegumiem.

<https://www.nature.com/articles/s41588-025-02100-w>
<https://biomed.lu.lv/pakalpojumi/servisa-centri/genoma-centrs-2/>
<https://www.researchgate.net/profile/Monta-Briviba>

2025. gada Baltijas valstu stipendija sievietēm zinātnē piešķirta par pētījumu “Precīzijas medicīna onkoloģijā”.

Monta Brīvība ir bioloģijas zinātņu doktore (2022), Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra Precīzijas medicīnas grupas pētniece un Genoma centra vadītāja.